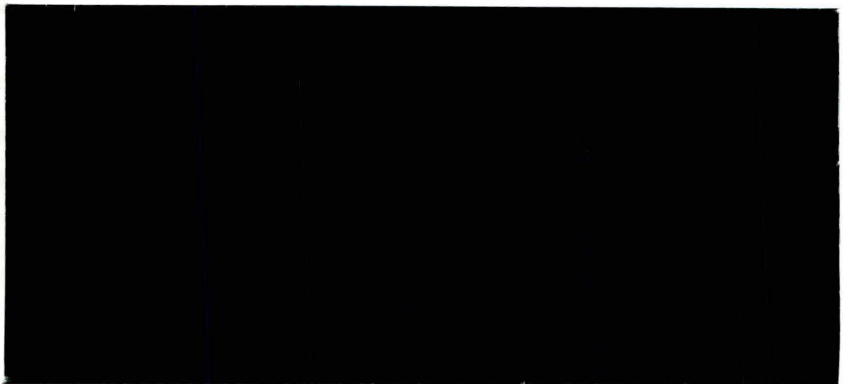

**Monumenten-herinventarisatie
en
Selectie**

I. Inleiding.

Met ingang van 1 januari 1989 is de nieuwe Monumentenwet 1988, Stb. 1988, nr. 638, van kracht geworden. Essentie van de nieuwe Monumentenwet is de decentralisatie van het monumentenbeleid, met name daar waar het gaat om de zorg voor monumenten, de selectie en de aanwijzing van monumenten. De verantwoordelijkheden voor de zorg, alsmede voor de toekomstige selectie en aanwijzing zijn in de nieuwe Monumentenwet vooral naar de gemeenten gedelegeerd. De Provincie heeft de mogelijkheid vooral in het buitengebied een belangrijke aanvullende rol te spelen.

Het is echter aan de gemeenten en provincie zelf om te bepalen in hoeverre zij inhoud aan het nieuwe monumentenbeleid wensen te geven.

Bij het opzetten van een gemeentelijk monumentenbeleid gelden als algemene uitgangspunten een gemeentelijke monumentenverordening en een gemeentelijke monumentenlijst.

Daarnaast kan de gemeente voorstellen doen tot aanwijzing of tot sloop van Rijksmonumenten. Dit kan in principe geschieden onafhankelijk van door het Rijk ondernomen initiatieven als het Monumenten Inventarisatie Project, het MIP, of het Monumenten Selectie Project, het MSP. Op grond van haar monumentenverordening kan de gemeente voorstellen tot aanwijzing van Rijksmonumenten doen op grond van een redengevende omschrijving, met eventuele vermelding van selectieve criteria, waaruit blijkt dat het onderhavige object van nationaal belang geacht moet worden. Bij directe bedreiging van het voortbestaan van objecten van vermeend nationaal belang kan een voorlopige bescherming worden ingesteld voor een beperkte tijdsduur, welke, na advies van de gemeente en provincie in een definitieve bescherming kan worden omgezet.

In 1991 zijn ondergetekenden, resp. werkzaam als architect en als directeur van het Bureau van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond, door de Gemeente Veghel aangezocht om middels een samenvatting en selectie van reeds bestaande inventarisatiegegevens, alsmede daaraan toegevoegd een "herzieningsronde" door de gemeente, te komen tot een voorstel voor een gemeentelijke monumentenlijst, waarin tevens een aantal mogelijke toekomstige rijksmonumenten zijn opgenomen.

Praktische uitgangspunten waren de gegevens van het Rijks Monumenten Inventarisatie Project, het MIP (rapport 1990), alsmede een zeer waardevolle inventarisatie

van boerderijen en oudere gebouwen door de gemeente Veghel (onderzoek 1977-'78). Daarnaast zijn tijdens de herzieningsronde welke toch nodig was gezien de zich voortdurend wijzigende situatie met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente, nog een beperkt aantal objecten geselecteerd.

Eind 1991 werden deze herinventarisatie- en selectiewerkzaamheden afgerond en overeenkomstig de wens van het College van Burgemeester en Wethouders begin 1992 samengevat in een voorstel voor een Gemeentelijke Monumentenlijst.

Bij de herinventarisatie en selectie hebben zowel beleidsmatige als praktische uitgangspunten, selectiecriteria en werkwijzen een rol gespeeld.

ir. A. Meffert en drs. Th.M. Elsing

Drunen, januari 1992.

Aangevuld/gewijzigd,
januari 1993
november 1993.

II. Uitgangspunten en Criteria.

Hoofduitgangspunt voor de herinventarisatie en selectie is geweest het komen tot een voorstel voor een algeheel overzicht van Gemeentelijke- en mogelijke Rijksmonumenten. Door de zichzelf opgelegde beperking tot de periode 1850-1940 bleken de inventarisatieresultaten van het MIP hiervoor een te nauw sluitend kader te zijn. Bij de inventarisatie van het MIP bleken ook landelijk vele "vergeten" monumenten van voor 1850 aan het licht te zijn gekomen, welke echter door dogmatisch hantieren van de periode 1850-1940 kunstmatig buiten de inventarisatie zijn gehouden. Derhalve moet geconcludeerd worden dat het MIP met uitsluitend jongere bouwkunst, en in een aantal gevallen met een weinig kritisch oog samengesteld, een te beperkte basis is voor een breed gemeentelijk monumentenbeleid met een daaraan gekoppeld overzicht van monumenten.

Een tweede uitgangspunt is geweest de aard van de ruimtelijke structuur van de inventarisatiegebieden. Veghel als kern wordt gedomineerd door een sterke, vrij recente industriële ontwikkeling, waarvan echter de voorlopers nog hier en daar herkenbaar zijn als zeldzame elementen van vroege nijverheid.

Ook zijn gave herinneringen aan een agrarisch verleden dan van belang. De woonkernen en landschapsstructuren in de omgeving echter worden gedomineerd door een continue agrarische ontwikkeling, waarin een bepaald type boerderij weer geen zeldzaamheid is, maar een uitzonderlijk gaaf exemplaar zelfs van landelijk belang geacht kan worden.

Een derde, bijzonder belangrijk uitgangspunt is geweest de feitelijke haalbaarheid van een eventuele bescherming in de praktijk. Dit vanuit oogpunten van ruimtelijke ordening, de beschikbare geldelijke middelen en het huidige gebruik.

Indien de ruimtelijke situatie in de directe nabijheid van een geselecteerd object al niet meer de meest elementaire kenmerken van het verleden heeft in karakter en schaal van de bebouwing en bovendien deze ruimtelijke situatie nog volop in ontwikkeling is, dan is het nog slechts in uitzonderlijke gevallen zinvol om tot selectie over te gaan met als consequentie een van zijn omgeving "geïsoleerd" monument.

Ook indien een industriegebouw van bijzondere omvang is en daarnaast nog steeds als bedrijfsgebouw in gebruik, is het, zowel gemeentelijk-budgettair als voor de eigenaar/gebruiker, minder wenselijk om tot selectie over te gaan. Dit temeer daar ook reeds de omgeving van het gebouw veelal niet meer die kenmerken van het verleden vertoont dat van een gaaf ruimtelijk geheel gesproken kan worden. Juist nu, met de beperkte middelen van overheid en particulieren is een haalbare bescherming van selectief gekozen objecten van landelijk en gemeentelijk belang voor de ruimtelijk-historische ontwikkeling een prioriteit.

Een vierde uitgangspunt is geweest de veelheid van gehanteerde selectie-criteria, zowel die van het MIP/MSP als die van andere methodieken, samen te vatten in een overzichtelijk aantal, zowel voor de beleidsmaker als voor de direct betrokkene, de burger, duidelijke criteria, waarmee een zo objectief mogelijke waardestelling kan worden bereikt. Juist voor de discussie op lokaal niveau, zowel binnen de plaatselijke beschermingsorganisaties als vooral ook de plaatselijke politiek is duidelijkheid van bijzonder belang. Begrippen als "algemeen belang", "schoonheid", "betekenis voor de wetenschap" en "cultuurhistorische waarde" zijn slechts voor een beperkt aantal betrokkenen min of meer duidelijk. Hetzelfde kan geconstateerd worden van te beschermen "gezichten" of "groepen onroerende zaken van onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang".

Naast deze rijksterminologie zijn ook de gehanteerde selectiecriteria voor Jongere Stedebouw/Bouwkunst niet in alle opzichten volledig eenduidig.

Zo is het, daar waar het gaat om Cultuurhistorische waarden, van belang dat in een gebied/ensemble een culturele, sociaal-economische of geestelijke ontwikkeling zichtbaar is.

Daar waar het gaat om Historisch-ruimtelijke waarde als selectie-criterium is de ontwikkeling van de ruimtelijke ordening of stedebouw van belang, alsof deze ontwikkeling los staat van de eerder genoemde sociaal-economische ontwikkeling, dan wel van een culturele- of stijlontwikkeling.

Beide criteria komen impliciet weer voor in de "Situationele waarden", waarin een samenhangende historisch-ruimtelijke ontwikkeling of een "hoogwaardige kwaliteit" (monumenten) van de bebouwing aan de orde is.

Het geheel kan worden samengevat in de aanwezigheid van een gave historisch-ruimtelijke structuur, waarvan de ontwikkeling nog afleesbaar is. Is deze structuur

niet meer aanwezig of afleesbaar, dan wordt iedere inventarisatie en selectie een hachelijke zaak.

Derhalve zijn voor de herinventarisatie en selectie van mogelijke monumenten al in 1987 bij een inventarisatie van de monumenten van Schoonhoven door architect L.J. v.d. Boogert en drs. Th.M. Elsing stringentere en samenvattende criteria geformuleerd, welke naderhand door drs. Th.M. Elsing als volgt zijn samengevat ten behoeve van de Herziene Inventarisatiemethodiek KNOB.

Inventarisatie en selectiecriteria:

1. Aanwezigheid en afleesbaarheid van de historisch gegroeide ruimtelijke structuur rond het object.

Rond een boerderij dus de oorspronkelijke structuur van gebouw, erf, beplanting als houtwallen etc. Uitingen van bioindustrie, welke grootschalig zijn en dateren van na de bouw van de boerderij kunnen als een verstoring van de historische ruimtelijke structuur worden beschouwd. Dit geldt evenzeer een recent grootschalig flatgebouw temidden van een ensemble van kleinere woningen uit de dertiger jaren.

2. Gaafheid van het object/element in het algemeen of als ensemble.

Het object dient in zijn algemeenheid een redelijke mate van gaafheid te bezitten, waarbij wel eventueel sprake kan zijn van wijzigingen, welke echter geen afbreuk doen aan de oorspronkelijke opzet, vorm en schaal.

3. Gaafheid in onderdelen/details.

Het object kent een toegevoegde waarde, zowel in -eventueel- sociaal-historische zin als ook eventueel architectonisch, indien het naast zijn gaafheid als geheel, ook in zijn onderdelen nog een beeld geeft van de oorspronkelijke opzet of vormgeving.

4. Ruimtelijk, stedenbouwkundig of landschappelijk van belang.

Een object kan op zich, of in een groter geheel, bijzonder bepalend zijn voor de ruimtelijke structuur. Het kan een rooilijn of zichtlijn bepalen, als monumentaal gebouw met voorplein een bijzondere ruimtelijke functie hebben of als gebouwen-groep met aanpalend groen een markant punt zijn in het landschap.

5. Architectuur-historisch van belang.

Het object kan bijzondere uiterlijke stijlkenmerken bezitten, welke architectuur-historisch zijn aan te duiden en welke mede kenmerkend zijn voor cultuur-historische of sociaal-historische ontwikkelingen.

6. Historisch belang, regionaal of landelijk.

Een object kan, zonder dat er sprake is van specifieke architectuur of "schoonheid", door historische functies van bijzonder belang zijn, zeker indien het object niet meer in de oorspronkelijke historische context fungeert, maar deze nog wel afleesbaar is. Voorbeelden: een grenspaal, een verdedigingswerk, een historisch voetpad, een vm. uitspanning of pastorie.

7. Het gebruik van ambachtelijke vaardigheden of bijzondere technieken.

Zonder dat er sprake is van bijzondere architectuur of stijlkenmerken kunnen in een object dusdanige technieken van ambachtelijkheid, kunstnijverheid of volkskunst zijn gebruikt dat het behoud van het object daardoor mede gerechtvaardigd is. Met een beschermingsbeleid, mede gericht op ambachten, technieken en kunstnijverheid, is dit beleid tevens voorwaardenscheppend voor het toekomstig behoud van monumenten.

8. Van belang als monument van bedrijf en techniek.

Een object kan, zonder dat er sprake is van de criteria als genoemd onder 4, 6 en 7, als geheel, zowel qua uiterlijk als in interieur, een bijzonder voorbeeld zijn van een historische vorm van bedrijf of techniek. Vanzelfsprekend is het object dan wel historisch-sociaal-economisch van belang.

9. Zeldzaamheidswaarde.

Een object kan, zonder te voldoen aan criteria, als genoemd onder 5, 7, en 8, van een bijzondere zeldzaamheid zijn, eventueel in relatie met de historische waarde door bijzondere ouderdom.

Dit kan een kleine daglonersbehuizing zijn, maar ook het eerder genoemde onverharde voetpad, een houtwal of een niet gekanaliseerde beekloop.

III. Werkwijze.

De herinventarisatie en selectie hebben, in iets andere bewoordingen dan als vermeld onder II, als doel tot een overzicht te komen van de waardevolle objecten en elementen in de gebouwde omgeving en in de buitengebieden van de administratief-bestuurlijke eenheid van de gemeente Veghel.

Dit tegen de achtergrond van de historisch-ruimtelijke ontwikkeling, gekenmerkt door een van oudsher continue agrarische bedrijvigheid, daaruit voortkomende vroeg-industriële nijverheid op basis van landbouw en veeteelt, de kanaalaanleg en voortgezette ontwikkeling van nijverheid, het religieuze karakter van bijzondere gebouwen, de toename van de bevolking en de fasegewijze uitbreiding van de bebouwing.

De herinventarisatie en selectie zijn niet alleen documenterend maar tevens selectief door het gebruik van zo objectief mogelijke, aanwijsbare criteria.

Wil er sprake zijn van enige ruimtelijke en monumentale waarde, dan zal een object of een geheel van meerdere objecten, moeten voldoen aan meerdere criteria, met het eerste criterium aangaande de nog aanwezige historisch-ruimtelijke structuur als hoofduitgangspunt. Minimaal vier criteria zullen aan de orde moeten komen, wil van inventarisatie en monumentale waarde sprake zijn.

De inventarisatie- en selectiepraktijk tot op heden, getoetst aan reeds aangewezen Rijksmonumenten, heeft uitgewezen dat, wil er sprake zijn van meer dan regionale betekenis, er minstens zes criteria in het geding zijn.

Hier onderscheidt zich de werkwijze van die van het MIP, waar in principe slechts inventariserend te werk is gegaan, zonder een duidelijk selectief karakter. Ook het MSP geeft geen duidelijkheid ten aanzien van het aantal en de aard van de criteria, waaraan een potentieel Rijks- of gemeentelijk monument dient te voldoen.

De herinventarisatie en selectie geldt in principe voor zaken, welke een ouderdom hebben van 50 jaar of meer, bijzondere uitzonderingen daargelaten, waar eventueel sprake is van een bijzondere waarde in de nabije toekomst.

De herinventarisatie is in principe ondernomen vanaf de openbare weg. Hoofduitgangspunt bij de herinventarisatie is geweest het nog aanwezig zijn van een min of meer gave en afleesbare historisch-ruimtelijke ontwikkeling van het object en omgeving.

Bijzondere aandacht is ook gegeven aan het ruimtelijk-stedebouwkundig belang, waarin zaken als oorspronkelijke rooilijn, maat, schaal, aantal bouwlagen en

gevelgeleding een rol spelen. Dit teneinde daarmee in bestemmingsplannen rekening te houden. Daar, waar wetenschap aanwezig is betreffende waardevolle interieurs is dit in de waardestelling verwerkt. Opgenomen zijn de voornaamste gegevens in de vorm van een beschrijving.

De waardestelling vindt plaats aan de hand van een eerder genoemd minimaal aantal criteria, uiteindelijk vast te stellen door het Gemeentebestuur, maar in advies minimaal vier criteria.

Voor potentiële gemeentelijke monumenten worden minimaal vijf criteria gehanteerd.

III. Rijksmonumenten

De gemeente Veghel telt op dit moment 8 rijksmonumenten:

Clercxstraat, Past.	76	(langgevelboerderij)
Clercxstraat, Past.	85	(langgevelboerderij)
Dorshout	18	(langgevelboerderij)
Hoofdstraat	37	(herenhuis)
Hoofdstraat	39	(herenhuis)
Hoofdstraat	41	(herenhuis)
Hoofdstraat	53	(Hervormde kerk)
Markt	--	(kerk, St.Lambertus)

IV. Gemeentelijke Monumenten (A-categorie)

De hieronder vermelde 27 objecten komen in aanmerking voor plaatsing op een lijst van gemeentelijke monumenten.

Met een sterretje (*) is aangegeven welk object eventueel voor plaatsing op de rijkslijst kan worden voorgedragen.

		<u>Pag.</u>
Clercxstraat, Past.	50,52	(klooster) 31
Clercxstraat, Past.	69	(R.K. kerk) 35
Clercxstraat, Past.	71	(pastorie) 37
*Coothstraat, Mr. van	1	(congregatiekapel) 39
Esdonkstraat	2	(R.K. kerk/kruisbeeld) 41
Esdonkstraat	4	(Patronaatsgebouw) 43
Haarenstraat, Past. van	38	(pastorie) 45
Haarenstraat, Past. van	38	(koetshuis) 47
Haarenstraat, Past. van	40	(R.K. kerk) 49
Haarenstraat, Past. van	44	(klooster) 51
Hoofdstraat	1	(woonhuis) 53
Hoogstraat	8	(villa) 55
Hoogstraat	21	(woonhuis) 57
*Hoogstraat	27	(kloostercomplex) 59
Horstjens, De	ongenummerd	(bakhuisje) 63
Horstjens, De	2	(langgevelboerderij) 65
Kuijperlaan, Burg. de	1	(pastorie) 67
Markt	1	(voormalig gemeentehuis) 69
Markt	21	(woonhuis) 71
Miertstraat, Deken van	7,9	(dubbel herenhuis) 73
Miertstraat, Deken van	8	(klooster) 75
Molenstraat	25	(winkel-woonhuis) 77
Molenstraat	45t/m79	(herenhuizen) 79
*Sluisstraat	10,12	(woonhuis/kuiperij/stoom- kuiperij/kistenfabriek) 81
Stationsstraat	24	(villa) 85
Zuidkade	5	(herenhuis) 87
Zuidkade	24	(herenhuis) 89

V. Beeldbepalende objecten (B-categorie)

Onderstaande 178 objecten zien wij als waardevolle beeldbepalende objecten.

Objecten uit deze lijst zouden kunnen dienen als een reserve-overzicht waaruit de gemeente aanvulling van de monumentenlijst kan putten.

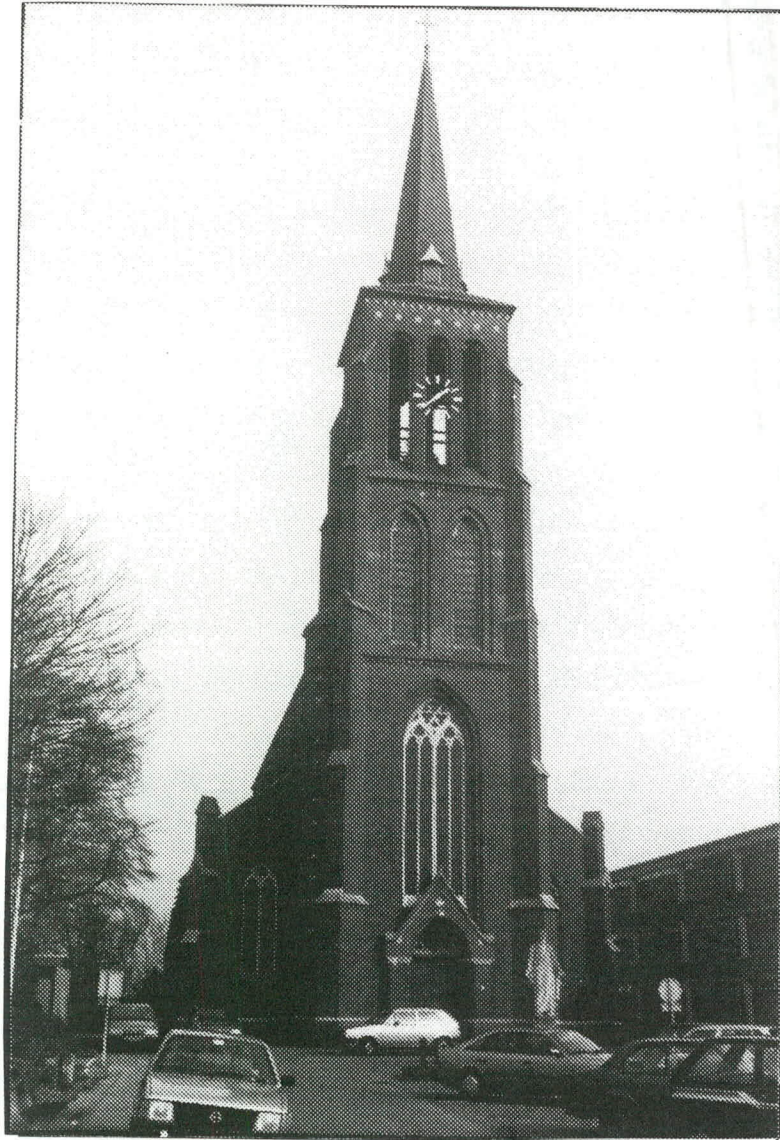
Tussen haakjes zijn de criteria die van toepassing zijn vermeld.

Anijsveld	-	(spoorbrug)	(1,2,6,8)
Bergweg	6		(1,2,3,4)
Bolstweg	21		(1,2,3,4)
Clercxstraat, Past.	16		(1,2,3,4)
Clercxstraat, Past.	24		(1,2,4,7)
Clercxstraat, Past.	43		(1,2,3,4)
Clercxstraat, Past.	69	(kerkhof)	(1,2,3,4)
Corridor	21		(1,2,3,4)
Corridor	8		(1,2,3,4)
Corsica	6		(1,2,3,4,9)
Dorshout	27		(1,2,3,4)
Dorshout	32		(1,2,3,4)
Esdonkstraat	2	(kerkhof)	(1,2,3,4,6)
Gasthuisstraat	7		(1,2,3,4,5)
Gasthuisstraat	15		(1,2,3,4,5)
Gasthuisstraat	17		(1,2,3,4,5)
Gasthuisstraat	19t/m29		(1,2,4,5)
Haag, De	10		(1,2,3,4)
Haarenstraat, Past. van	4		(1,2,3,4)
Haarenstraat, Past. van	13		(1,2,4,8)
Haarenstraat, Past. van	34,36		(1,2,3,4)
Haarenstraat, Past. van	40,42	(lijkhuysje)	(1,2,3,4,6)
Hartplein, H.	31		(1,2,4,7)
Hartplein, H.	32		(1,2,4,7)
Hartplein, H.	34		(1,2,3,4,7)
Hartplein, H.	35		(1,2,3,4,7)
Heuvelstraat	28		(1,2,3,4,7)
Hezelaarstraat	5,7		(1,2,4,7)
Hezelaarstraat	18,20		(1,2,4,7)

Hezelaarstraat	75	(garagebedrijf)	(1,2,3,4,5)
Hoofdstraat	3	(apotheek)	(1,2,3,4,7)
Hoofdstraat	81		(1,2,4,6)
Hoofdstraat	80t/m88		(1,2,3,4,6)
Hoofdstraat	95		(1,2,3,4)
Hoogstraat	16,18		(1,2,3,4,5)
Hoogstraat	17		(1,2,3,4,5)
Kapelstraat	31		(1,2,3,4)
Kapelstraat	50	(Hooghuys)	(1,2,4,7)
Kapelstraat	59		(1,2,3,4)
Krijtenburg	9		(1,2,3,4)
Kuijperlaan, Burg. de	2		(2,4,5,7)
Leinserondweg	10		(1,2,3,4,6)
Lelielaan	1		(1,2,4,8)
Markhof	1	(Leesthoeve)	(1,2,3,4,7)
Markt	--	(kerkhof)	(1,2,3,4)
Miertstraat, Deken van	1	(voorm.synagoge)	(1,2,3,4,6)
Miertstraat, Deken van	3,5		(1,2,3,4,5)
Miertstraat, Deken van	11		(1,2,3,4)
Molenstraat	43		(1,2,4,6)
N.C.B.laan	--	(graansilo)	(1,2,3,5,8)
N.C.B.laan	--	(fabriekspoort)	(2,3,5,9)
N.C.B.laan	--	(magazijn)	(1,7,8,9)
N.C.B.laan	9,11		(1,2,3,4)
Noordkade	1		(1,2,3,4)
Oppenheimstraat, Prof.	7t/m9		(1,2,3,4)
Parallelweg/Kanaaldijk-z	--	(oorlogsmonument)	(2,3,6,9)
Pattonweg	2		(1,2,3,6)
Rijksweg	4		(1,2,3,7,8)
Sluishoek	-	(sluis 4)	(1,2,3,4,8)
Sluisstraat	31		(1,2,3,4,6)
Spoorlaan	2		(1,2,3,4)
Spoorlaan	12,14		(1,2,3,4,5)
Stad, De	5		(1,2,3,6)
Stationsstraat	14t/m18		(1,2,4,6)

Stationsstraat	26,28		(1,2,3,4)
Stationsstraat	30,32		(1,2,3,4)
Stationsstraat	35		(1,2,3,4,5)
Stationsstraat	41		(1,2,3,4)
Stationsstraat	46		(2,3,4,8)
Stationsstraat	49t/m53		(2,3,4,5)
Stationsstraat	63,65		(1,2,3,4)
Vorstenboscheweg	12		(1,2,3,4)
Zandvliet	11	(restant molen)	(1,2,6,7)
Zondveldstraat	15		(1,2,4,6)
Zuidkade	3		(1,2,3,4)
Zuidkade	18		(1,2,3,4)
Zuidkade	19,20		(1,2,3,4)
Zuidkade	21t/m23		(1,2,3,4)

Beschrijvingen gemeentelijke monumenten

Esdonkstraat 2

Esdonkstraat 2

kadastrale aanduiding sectie F nummer 4795

tenaamstelling de Roomsche Katholieke Kerk en Parochie van den Heiligen Antonius Abt

bouwtype R.K. kerk (H. Antonius Abt) en kruisbeeld

bouwjaar 1871-1872

bouwstijl neo-gotiek

architect H. van Tulder

waardestelling

criteria: nr. 1,2,3,4,5,7

beschrijving

In machinale baksteen opgetrokken dorpskerk. Schip met zijbeuken onder zadeldak gedekt met leien in Maasdekking. Neo-gotische dakkapellen. Vijf-zijdig gesloten koor en sacristie. Gevels opgetrokken in machinale baksteen, beëindigd door fries met baksteen en natuursteen ornamentiek. Natuurstenen waterlijsten, afzaten en steunbeerafdekkingen. Vensters met traceringen, bestaande uit met name twee lancetvormige vensters waarboven een oculus.

Toren met drie vierkante geledingen, schuine steunberen en aangekapte spits gedekt met leien. Risaleren torenportaal met maaswerk en topgevel-beëindiging, daarboven spitsboogvenster met maaswerk. Tweede geleding met twee spitsboogvensters en derde geleding met driedelige spitsboog-galmgaten. Gevel eveneens beëindigd door ornamentiek-fries.

bijzonderheden

Kerk vormt ensemble met kalkstenen kruisbeeld, daterend uit de periode 1920-'30, toegeschreven aan J. Custers. Sokkel niet authentiek. Opschrift: "komt allen tot mij".

Esdonkstraat 4

Esdonkstraat 4

kadastrale aanduiding sectie F nummer 4795

tenaamstelling de Roomsche Katholieke Kerk en Parochie van den Heiligen Antonius Abt

bouwtype Patronaatsgebouw, behorende bij de R.K. Kerk

bouwjaar ca. 1900

bouwstijl eclecticisme

waardestelling

criteria: nr. 1,2,3,4,5,7

In machinale baksteen opgetrokken, eenbeukig, patronaatsgebouw, behorende bij de kerk. Een bouwlaag met zadeldak. Huisje voor de lijkbaar naderhand aangebouwd. Voorgevel eenvoudige tuitgevel met getrapt fries geveltop en voorzien van afhanginge baksteentanden. Gevel drie traveeën breed, bestaande uit deur en twee vensters. In de geveltop een zoldervenster met luiken. Groene, dubbele paneeldeur. Vensters schuifvensters met zesruits roedenindeling. Segmentbogen boven de vensters met decoratief metselwerk in boogvelden. Neggen van kozijnopeningen in profielmetselwerk. Vensters in de zijde eenvoudige spitsboogvensters in vier traveeën. Daklijst onder houten bakgoot met muizetand. Metselwerk in steens kruisverband. Dak van gebouw gedekt met grijze kruis- of bouletpan, het baarhuisje met oud-Hollandse pan. Het gebouw was in het verleden vrijstaand, maar is naderhand met de kerk verbonden. De vlakke achtergevel is van een eenvoudige indeling. Tot de karakteristieke omgeving van het gebouw behoort het kerkhof.